

Secció I. Disposicions generals

PRESIDÈNCIA DE LES ILLES BALEARS

1103

Llei 4/2019, de 31 de gener, de microcooperatives de les Illes Balears

LA PRESIDENTA DE LES ILLES BALEARS

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de les Illes Balears ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que s'estableix a l'article 48.2 de l'Estatut d'Autonomia, promulg la següent:

LLEI

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

D'acord amb l'article 10.26 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, correspon a la comunitat autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva en matèria de cooperatives.

El Reial decret 99/1996, de 26 de gener, va traspassar a la comunitat autònoma de les Illes Balears les funcions i els serveis de l'Administració de l'Estat en matèria de cooperatives, que varen ser assumides pel Decret 32/1996, de 7 de març.

En consideració al que preveu l'article 129.2 de la Constitució Espanyola, que ordena als poders públics promoure eficaçment les diverses formes de participació en l'empresa i fomentar, mitjançant una legislació adequada, les societats cooperatives, es va aprovar la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, que proclama com a objectiu "fomentar la constitució de cooperatives i donar una resposta viable a les demandes de la societat, a més d'aconseguir la consolidació de les ja existents".

L'article 11 del text legal esmentat estableix el nombre mínim de persones sòcies, i assenyalava que "les cooperatives de primer grau han d'estar integrades com a mínim per tres socis".

Aquest nombre mínim de tres persones sòcies necessari per constituir una cooperativa, juntament amb la necessitat de complir una sèrie de requisits en matèria de tràmits, aportacions de les persones sòcies i contractació tant per a les grans cooperatives com per a les petites, pot desincentivar els emprenedors i emprenedores a decidir-se per aquest model societari.

El concepte de *societat cooperativa* s'adapta a la realitat actual del cooperativisme en general i del balear en particular, i recull la visió que d'aquest model empresarial tenen les mateixes societats cooperatives.

El model cooperatiu es conforma amb autèntiques empreses que poden ser rendibles i competitives i ho han de ser, combinant aspectes econòmics amb aspectes socials i societaris. Representa, per tant, un model d'empresa en el qual els objectius econòmics i empresarials s'integren amb altres de caràcter social per aconseguir d'aquesta forma un creixement econòmic basat en l'ocupació, l'equitat social i la igualtat. Per això, la promoció d'empreses cooperatives es considera clau per afavorir i potenciar un desenvolupament econòmic sostenible i socialment responsable.

D'altra banda, la Llei 12/2014, de 16 de desembre, agrària de les Illes Balears, estableix que el sector agrari és considerat un sector estratègic, especialment pel seu vessant productiu extensiu i pel seu paper fonamental en el manteniment del territori i del paisatge; per aquest motiu és important elaborar propostes per dinamitzar el sector fomentant la cohesió social i l'associacionisme, en especial mitjançant l'agrupació de titulars d'explotacions.

Per això, en consens amb el sector, es necessita l'aprovació d'una llei de microcooperatives de les Illes Balears, per tal de fomentar i afavorir la creació de micropimes sota el model de la societat cooperativa de treball associat i del de cooperativa d'explotació comunitària de la terra, com a base per al creixement i el desenvolupament futur del teixit empresarial cooperatiu de les Illes Balears, en la seva condició de model generador d'ocupació de qualitat i com a model d'explotació associativa comuna que facilita i possibilita la rendibilitat de les explotacions a través de les economies d'escala.

Es tracta d'una iniciativa que cerca simplificar la creació de les petites cooperatives adaptant-se a la realitat actual i possibilitant que nombrosos grups d'emprenedors i emprenedores tinguin l'oportunitat d'iniciar la seva activitat a través del model d'empresa d'economia social. D'altra banda, la nova llei simplifica les exigències i els tràmits en la fase de creació establint un model tipus d'estatuts socials

adaptat a les característiques d'aquesta empresa. A més, si bé es manté el requisit d'inscripció en el Registre de cooperatives de les Illes Balears per adquirir la personalitat jurídica, d'acord amb l'article 9 de la Llei 1/2003, de cooperatives de les Illes Balears, que així ho estableix per a les cooperatives en general, el termini de registre s'escurça a un màxim de quinze dies per minimitzar la càrrega administrativa de la inscripció.

Entre els objectius de la llei també figura el de facilitar la consolidació d'aquesta forma empresarial d'economia social mitjançant la flexibilització dels límits de contractació de treballadors i treballadores per compte d'altri amb contracte indefinit, durant un període transitori de set anys com a temps necessari per a la consolidació del projecte empresarial.

Aquesta llei també compleix amb els principis de bona regulació indicats en l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i respecta així els principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat i seguretat jurídica, en regular les microempreses cooperatives de les Illes Balears en els termes prevists en l'article 9 de la Llei 20/2013, de 9 de desembre, de garantia de la unitat de mercat. Quant als principis de necessitat i eficàcia, aquesta llei s'adequa a un objectiu d'interès general en adaptar-se a la realitat actual i possibilitar que nombrosos grups d'emprenedors i empenedores tinguin l'oportunitat d'iniciar la seva activitat a través del model d'empresa d'economia social. Quant al principi de proporcionalitat, aquesta llei suposa un medi necessari i suficient que cerca simplificar els requisits per a la creació de les petites cooperatives. En relació amb el principi de seguretat jurídica, s'introdueixen les reformes necessàries per aconseguir un règim jurídic clar i flexible que tinguin en compte les exigències actuals i les demandes futures. Aquesta llei també s'ajusta al principi de transparència, ja que aquesta iniciativa legislativa s'ha sotmès a la consulta prèvia de participació ciutadana i s'ha sotmès als tràmits d'audiència i informació pública corresponents. Finalment, en relació amb el principi d'eficiència, no es preveuen càrregues administratives superiors a les que fins ara se suportaven.

Capítol I

Disposicions generals

Article 1

Objecte

L'objecte d'aquesta llei és regular les microcooperatives en l'àmbit de les Illes Balears.

Article 2

Concepte de *microcooperativa*

La *microcooperativa* és aquella societat cooperativa de primer grau, pertanyent exclusivament a la classe de les de treball associat i a la de les d'explotació comunitària de la terra, el règim jurídic de la qual es regula en virtut d'aquesta llei com a especialitat de la societat cooperativa.

Article 3

Límits en el nombre de persones sòcies

1. Les microcooperatives de treball associat han d'estar integrades per un mínim de dues persones sòcies treballadores i un màxim de deu incorporades de forma indefinida, a jornada completa o a jornada parcial.
2. Les microcooperatives d'explotació comunitària de la terra han d'estar integrades per un mínim de dues persones sòcies i un màxim de deu que compleixin les condicions establertes en l'article 125 de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears.

Article 4

Àmbit d'aplicació

Aquesta llei regula les microcooperatives que desenvolupen principalment la seva activitat en l'àmbit de les Illes Balears.

Capítol II Constitució i inscripció

Article 5 Constitució

1. Es poden constituir com a microcooperatives tant les societats cooperatives de nova constitució com les ja constituïdes a l'entrada en vigor d'aquesta Llei que compleixin els requisits establerts i que adaptin a aquesta Llei els seus estatuts socials. Igualment, es poden constituir com a microcooperatives les societats mercantils.
2. La constitució d'una microcooperativa de nova creació, l'adaptació dels estatuts socials d'una societat cooperativa constituïda conforme a la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, al que disposa aquesta Llei o la transformació d'una societat no cooperativa en una microcooperativa requereixen l'atribució expressa de la qualitat de microcooperativa per part de les persones promotores o de l'òrgan social corresponent.
3. La constitució, l'adaptació o la transformació d'una altra entitat en microcooperativa de treball associat o d'explotació comunitària de la terra requereix escriptura pública i inscripció en el Registre de cooperatives de les Illes Balears. En virtut de la inscripció, la microcooperativa de nova constitució adquirirà personalitat jurídica.
4. A aquests efectes, el Registre de cooperatives de les Illes Balears ha de dur una secció diferenciada dins el mateix Registre d'inscripció de societats microcooperatives, en la qual han de constar les dades d'identificació en els termes prevists per a les cooperatives en el Decret 65/2006, de 14 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament del Registre de cooperatives de les Illes Balears.
5. Les societats cooperatives de treball associat i les d'explotació comunitària de la terra constituïdes a l'empara de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, que reunint els requisits establerts en aquesta norma vulguin adoptar la forma de microcooperativa, han d'adaptar els seus estatuts a les prescripcions que estableix aquesta Llei.
6. La conselleria competent en matèria de cooperatives ha d'aprovar un model orientatiu d'estatuts socials de microcooperativa de treball associat o d'explotació comunitària de la terra, que s'ha de posar a disposició de les persones interessades en la seva constitució. El model esmentat ha d'incorporar les diferents variants per les quals, en funció del que preveu aquesta Llei, es pugui optar per a la configuració de l'òrgan de govern, gestió i representació.
7. La utilització del model orientatiu d'estatuts socials sense introduir-hi modificacions comporta la tramitació abreujada de l'expedient, amb la consegüent exempció del tràmit de qualificació prèvia dels estatuts esmentats. En aquest supòsit, el termini de qualificació i inscripció de l'escriptura de constitució no ha de ser superior a quinze dies.
8. Aquesta tramitació abreujada només és aplicable si l'escriptura de constitució de la microcooperativa reuneix els requisits establerts en l'article 13 de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, i conté uns estatuts socials conforme als models posats a disposició de les persones promotores de les microcooperatives.
9. En el supòsit que no s'utilitzi el model orientatiu dels estatuts, la inscripció de la microcooperativa s'ha d'efectuar pel procediment ordinari previst en l'article 15 de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, en relació amb els articles 20 i següents del Reglament d'organització i funcionament del Registre de cooperatives de les Illes Balears, aprovat pel Decret 65/2006, de 14 de juliol.
10. En el supòsit que no es reuneixin els requisits legals o els continguts en el model orientatiu, s'ha de requerir les persones interessades perquè esmenin les deficiències en un termini de deu dies, amb l'advertència que, si no es fa així, s'entendrà que desisteixen de la sol·licitud i amb suspensió del termini per resoldre pel temps que transcorri fins a l'esmena requerida o pel transcurs del termini concedit.
11. En el cas que es produeixi la denegació de la inscripció per incompliment d'algun dels requisits continguts en el model orientatiu o per desistiment, s'ha de notificar a les parts en el termini assenyalat, i s'han d'indicar els motius pels quals es denega o es declara el desistiment i els recursos que es puguin interposar. Si no hi ha resolució expressa del registre en el termini de quinze dies, tenint en compte les seves eventuais suspensions, la sol·licitud s'entendrà estimada per silenci positiu.

Article 6 Denominació

1. La denominació d'aquestes entitats ha d'incloure necessàriament l'expressió "societat microcooperativa" o la seva abreviatura, "s. microcoop."
2. En el cas que sigui una cooperativa ordinària la que es transformi en microcooperativa, haurà de sol·licitar al Registre de cooperatives de les Illes Balears la modificació de la seva denominació per adaptar-se al que disposa l'apartat 1 d'aquest article.

Article 7

Durada màxima de la microcooperativa

Les microcooperatives constituïdes a l'empara d'aquesta llei tindran aquesta consideració durant un període de set anys comptadors des de la data d'adquisició de la seva personalitat jurídica. Transcorregut el termini esmentat, hauran de comptar amb tres persones sòcies com a mínim i s'hauran de regir per la Llei 1/2003, de 20 de març.

Article 8

Adaptació dels estatuts socials a la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears

1. Si, dins el període màxim de set anys previst en l'article anterior, la microcooperativa de treball associat supera el nombre màxim de persones sòcies treballadores sense que es restableixi el límit esmentat en un termini de sis mesos, haurà d'adaptar els seus estatuts socials al que estableix la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears. En el cas de cooperatives d'explotació comunitària de la terra, aquesta disposició serà d'aplicació per a tota mena de persones sòcies.

2. Una vegada complert el termini de set anys des de l'adquisició de la personalitat jurídica, les microcooperatives hauran de certificar davant la conselleria competent en matèria de cooperatives la seva adequació a la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, en un termini de sis mesos.

3. L'acord d'adaptació dels estatuts ha de ser adoptat per l'assemblea general i serà suficient el vot a favor de la meitat més una de les persones sòcies presents i representades.

4. Una vegada transcorregut el termini de sis mesos indicat en els apartats 1 i 2 d'aquest article sense que els estatuts s'hagin adaptat al que estableix la Llei 1/2003, de 20 de març, la microcooperativa quedarà dissolta de ple dret i entrarà en període de liquidació, sense perjudici que acordi expressament la seva transformació en cooperativa, amb l'acord previ de l'assemblea general.

Capítol III

Normes de funcionament i òrgans socials

Article 9

Règim social

1. Els òrgans socials amb els quals ha de comptar necessàriament cada microcooperativa són l'assemblea general, on s'ha d'integrar la totalitat de les persones sòcies, i el consell rector, que és l'òrgan de govern, gestió i representació.

2. A les microcooperatives de treball associat i a les d'explotació comunitària de la terra que únicament comptin amb dues persones sòcies treballadores o dues persones sòcies cedents, hi són d'especial aplicació, mentre romanguin en aquesta situació, les disposicions següents:

- a) Tots els acords socials que requereixin majoria de persones sòcies o de vots s'hauran d'adoptar amb el vot favorable de les dues úniques persones sòcies.
- b) Podran constituir el consell rector amb només dos membres que, necessàriament, es distribuïran els càrrecs de president o presidenta i secretari o secretària.
- c) El termini de durada dels càrrecs serà de quatre anys i, transcorregut aquest període, hauran de ser reelegits o s'haurà de fer un nou nomenament.
- d) No necessitaran constituir la comissió de recursos.
- e) Quan totes les persones sòcies de la microcooperativa formin part de l'òrgan de govern, gestió i representació, no es necessitarà el nomenament de l'interventor o interventora.
- f) Es podrà encomanar la liquidació d'aquestes cooperatives a una o a les dues persones sòcies liquidadores.

3. S'ha de fomentar una presència equilibrada d'homes i dones en la composició dels òrgans col·legiats, sempre que sigui possible, tal com estableix la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

Article 10

Aportacions socials

L'import total de les aportacions de cada persona sòcia al capital social no pot superar el 50%. Les aportacions obligatòries inicials que les microcooperatives poden exigir als treballadors i treballadores per compte d'altri per incorporar-se com a persones sòcies treballadores han de ser com a màxim equivalents, per a cada una d'aquestes classes de persones sòcies, al total de les aportacions obligatòries efectuades per la darrera persona sòcia treballadora incorporada a l'entitat, amb les actualitzacions oportunes. En tot cas, aquestes actualitzacions no podran ser superiors a les que resultin de l'aplicació dels índexs de preus de consum de les Illes Balears publicats per l'Institut Nacional d'Estadística des que les aportacions esmentades s'hagin realitzat. En el cas de les cooperatives d'explotació comunitària de la terra, aquesta disposició s'ha d'aplicar a qualsevol tipus de persona sòcia.

Article 11

Límits a la contractació de personal per compte d'altri

Durant un termini de set anys a comptar des de la data d'adquisició de la personalitat jurídica, el nombre de treballadors i treballadores per compte d'altri amb contracte indefinit de la microcooperativa no podrà excedir de cinc, tret que per necessitats objectives de l'empresa es vegi obligada a superar aquesta xifra per un període que no excedeixi de tres mesos.

Per poder superar el termini esmentat, s'hauran de comunicar les contractacions a la conselleria competent en matèria de cooperatives, indicar motivadament la causa d'aquestes contractacions i el termini total durant el qual se superarà el nombre màxim de treballadors i treballadores esmentat, que no podrà excedir d'altres tres mesos.

Article 12

Normativa d'aplicació a les microcooperatives

Les microcooperatives es regulen pel que disposa aquesta llei i, supletòriament, per la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears.

Article 13

Mesures d'igualtat

Les microcooperatives de treball associat han de procurar afavorir l'adopció de mesures d'igualtat tals com la implantació de plans d'igualtat, encara que no siguin de caràcter obligatori en els termes que indica la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Disposició adicional primera

Modificació de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears

Es fa una nova redacció del punt 2 de l'article 120 de la secció 4a, "De les cooperatives agràries", de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears, que queda de la manera següent:

"2. Per acomplir el seu objectiu social, les cooperatives agràries poden desenvolupar, a més de les activitats pròpies d'aquest, determinades en els estatuts, aquelles altres que siguin pressupòsit, conseqüència, complement o instrument per a la millora econòmica, tècnica, laboral, ecològica o social de la cooperativa, de les explotacions de les persones sòcies, dels elements d'aquestes o del medi rural, i, entre d'altres, la prestació de serveis per a la cooperativa i amb el seu propi personal que consisteixi en la realització de tasques agràries o altres d'anàlogues en les explotacions esmentades i a favor de les seves persones sòcies."

Disposició adicional segona

Document únic electrònic

La conselleria competent en matèria de cooperatives ha d'adoptar les mesures necessàries perquè un document electrònic possibiliti la constitució de les microcooperatives, la seva posada en marxa i el seu assessorament, i s'han de formalitzar convenis amb les institucions, les administracions i les societats que puguin col·laborar per al seu millor funcionament.

Disposició adicional tercera

Punts d'atenció a persones emprenedores

1. La conselleria competent en matèria de cooperatives ha d'habilitar punts d'atenció a persones emprenedores per a la creació de microcooperatives amb àmbit d'actuació a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. Fins que resulti aplicable el que s'estableix en la disposició addicional segona, els punts d'atenció a persones emprenedores per a la creació de microcooperatives de les Illes Balears han de realitzar les activitats que els encomani l'òrgan competent en matèria de cooperatives.

3. Tots els serveis del punt d'atenció a persones emprenedores de microcooperatives de les Illes Balears han de ser gratuïts.

Disposició final primera
Desplegament normatiu

S'autoritza el Consell de Govern de les Illes Balears per dictar totes les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per al desplegament i l'aplicació d'aquesta llei.

Disposició final segona
Entrada en vigor

Aquesta llei entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Per tant, ordén que tots els ciutadans guardin aquesta llei i que els tribunals i les autoritats als quals pertoqui la facin guardar.

Palma, 31 de gener de 2019

La presidenta
Francesca Lluch Armengol i Socias

